

42. smotra folklornih amatera

II. koncert, Pomladci kulturno umjetničkih društava, 18.05.2019. - KD Vatroslav Lisinski, 11:00 sati

1. Kulturno umjetničko društvo Oporovec

Mlađa dječja folklorna skupina

Pjesme i plesovi Posavine

Skupina od pet djevojčica i šest dječaka uz pratnju odraslog orkestra izvela je pjesme i plesove Posavine odjevena u primjereno ruho. Djevojčice su nosile rekonstruirane dječje narodne nošnje geometrijskog uzorka. S obzirom na to da je nastupio mali broj djevojčica potrebno je bolje uskladiti dužinu sukanja *rubacha* između djevojčica te uskladiti duljinu pregače s dužinom suknje *rubace*. Uz primjerenu obuću, crne dječje šlape, potrebno je odabrati i primjerene bijele čarape odgovarajuće duljine. Jedna od djevojčica nosila je niske bijele čarapice i bijele tajice, što ne bi bio nikakav problem da se dio noge između niskih čarapa i tajica nije vidio. Vezice kojim se vežu pregača i/ ili *rubacha* potrebno je zataknuti tako da ne vise. Dječaci su nosili košulje i hlače *gaće* uglavnom primjerenih dužina. Članovi tamburaškog orkestra također su nosili košulju i hlače *gaće* od domaćeg platna upotpunjene crnim prslukom. Košulje je potrebno bolje izgllačati i pripaziti da ostanu uredne do izlaska na scenu. Obuća, čizme i opanci *kajišari*, primjerena.

2. Kulturno umjetničko društvo Orač, Mala Mlaka

Kombinirana dječja folklorna skupina

Lepa Mara kolo vodi - pjesme i plesovi Turopolja (prazvedba)

Djevojčice su nastupile u nekoliko varijanti turopoljskog ruha koje se sastojalo od suknje *rubace*, pregače *fertuna* (protkane crvenim koncem ili čisto bijele) te košulje *oplečka*. Unutar pojedinog kompleta potrebno je uskladiti dužinu pregače i *rubace* (pojedine su bile kraće, a pojedine duže od *rubace*) te je među djevojčicama potrebno bolje uskladiti duljinu *rubacha*. Obuća, opanci *kajišari* te crne šlape, primjerena. Dvije najmanje djevojčice nastupile su u prekratkim haljinicama *cjelačama*. *Cjelače* bi trebale sezati bar do pola lista. Kose su uredno upletene u dvije kečke i povezane crvenom mašnom. Jedan dječak je nastupio u evidentno prevelikim hlačama *gaćama*. Sretnije rješenje bi bilo da su hlače "*potfrknute*" na unutarnju stranu. Smatram nepotrebnim korištenje prsnog nakita u obliku brokatne mašne kod djevojčica te crvene mašne kod dječaka koja je aludirala na turopoljsku *podgutnicu*. Orkestar je nastupio odjeven u primjereno turopoljsko ruho.

3. Kulturno umjetničko društvo Horvati

Kombinirana dječja folklorna skupina

Sijaj, sijaj sončace - igre, pjesme i plesovi iz Horvata

Skupina djevojčica izvela je uz pratnju mnogobrojnog orkestra igre, pjesme i plesove Horvata. Djevojčice su se predstavile u dvije inačice narodne nošnje. Reprezentativnu narodnu nošnju Jaskanskog polja, koju su odjenule starije djevojčice, potrebno je bolje pripremiti za scenski nastup (glačanje) te je bolje odjenuti- uskladiti duljinu pregače i *rubace* unutar pojedinog kompleta te odjenuti tako da stražnji dio *rubace* ne visi nego da bude podjednake duljine kao i prednji. Isto tako, potrebno je dužine *rubacha* među starijim djevojčicama bolje uskladiti po dužini. Dvije mlađe djevojčice nastupile su u košuljicama, *rubachi* i crvenoj pregači. S obzirom na to da na okruglom stolu nisu sudjelovali predstavnici skupine ostaje mi otvoreno pitanje o kakvoj se varijanti nošnji zapravo radi. Obuća, visoke cipele na žniranje kod starijih te crne šlape kod mlađih djevojčica, primjerena. Kose kod starijih djevojčica počesljane u dvije pletenice, dvije su bile zakićene vjenčićima, a dvije su povezale *ingliške rupce*. Najmlađe djevojčice su bile upletene u dvije pletenice od početka tjemena-tzv. *riblja kost*. Navedeno je potrebno korigirati te je i kose najmlađih djevojčica potrebno uplesti po uzoru na starije. Jedna od mlađih djevojčica nosila je neprimjeren nakit ušne resice. Sav nakit koji nije moguće smjestiti unutar tradicijskog konteksta potrebno je eliminirati iz izvedbe. Mnogobrojan

orkestar nastupio je u nekoliko inačica ruha od kojih su pojedini bili nedovoljno izglačani, a pojedini u neskladu s tjelesnom građom izvođača. Čizme kod odraslih izvođača te crne šlapice kod malih tamburaša primjerene no tenisice kod trojice odraslih izvođača te bijele sandale kod male tamburašice neprimjerene.

4. Kulturno umjetničko društvo Prigorski zdenec

Kombinirana dječja folklorna skupina

Šečem, šečem drotičko - igre, pjesme i plesovi Međimurja (praizvedba)

Kombinirana skupina predstavila nam se u dvije inačice dječje nošnje. Mlađe djevojčice odjenule su košuljice *cjelače*, dok su starije odjenule nošnju formiranu po uzoru na nošnju odraslih. Duljine sukanja *robača* bile su korektno usklađene među djevojčicama te su unutar pojedinog kompleta duljine *robače* i *pregače fertufa* bile dobro usklađene. Djevojčice su se zaogrnule *tibetnim ropcem* koji u odjevnom inventaru odrasle žene predstavlja pravo bogatstvo. S obzirom na to da je isto prikazano kod odijevanja starijih djevojčica smatrat ćemo primjerenim i u skladu sa scenskom praksom. Kako se radi o djeci predlažem da se odabere paleta "življih" boja *tibetnih rubaca*. Kose kod djevojčica ispravno uređene u dvije pletenice. Trojica starijih dječaka, kao i jedan mlađi, odjeveni u *gaće* i košulju od domaćeg platna primjerenih veličina koju su stariji dječaci upotpunili crnim prslukom i čizmama. Za još bolji utisak te potpuniju sliku i članove orkestra odjenuti u međimursku nošnju iako je prikazana kombinacija *gaća*, košulje od domaćeg platna i prsluka crne boje bila primjerena.

5. Kulturno umjetničko društvo Resnik

Kombinirana dječja folklorna skupina

Posavino malena (praizvedba)

Četrnaest djevojčica i četiri dječaka izveli su pjesme i plesove Posavine u posavskim narodnim nošnjama primjerenih veličina koje su dodijeljene sukladno tjelesnoj građi izvođača te su uredno odjevene. Kod nošnji djevojčica unutar pojedinog kompleta dužine suknje *rubače* i *pregače fertun* su, osim kod jednog kompleta, dobro usklađene no potrebno je više pažnje posvetiti međusobnom usklađenju dužina suknje *rubače* kod svih djevojčica. Jedna od djevojčica odjenula je nošnju vezenu svilom koja pripada njezinoj baki. Nošnja je uredno odjevena no bila je jedina takve vrste pa je odskakala od grupe. Ako ste se odlučili na kombinaciju dvaju tipova nošnji predlažem da u isti tip nošnje odjenete barem još jednu djevojčicu odnosno da sukladno koreografskom rješenju posložite raspored nošnji. Dječaci uredno odjeveni u *gaće*, košulju i crveni prsluk. Crne šlape kod dječjih skupina su primjeren odabir obuće. Kose kod djevojčica pravilno uređene u dvije pletenice s crvenim vrpcama svezanim u mašnu. Svirač harmonike odjeven u opanke te *gaće* i košulju od domaćeg platna. Nošnju svirača preporučujem upotpuniti jednom od varijanti muškog prsluka- od crne ili crvene čoje.

6. Kulturno umjetničko društvo Bukovac

Mlađa dječja folklorna skupina

Cančaj mede, crni kos - dječje igre, pjesme i plesovi sa otoka Murtera (praizvedba)

Dio djevojčica nastupio je u korčulanskim suknjama s poramenicama, a dio u cjelovitoj nošnji otoka Murtera. Zamjena s korčulanskim suknjama djelovala je korektno no preporučujem, ako već nije moguća nabaviti murtersku nošnju, da se kolorit korčulanskih sukanja, s obzirom na kolorit murterskih, ograniči samo na smeđe. Nekoliko djevojčica odjenulo je košulje s kragom koja na leđima završava u špic. O kojem se lokalitetu radi? Murterske haljine *carze* potrebno je uglačati u vertikalne nabore. Kose djevojčica su uredno upletene u dvije pletenice i omotane oko glave u vijenac te su, sve do jedne, zakićene cvjetićem. Pletenice su omotane oko glave na način kako bi se postigao cjeloviti vijenac na tjemenu. Pletenice bi trebalo prvo prekrižiti na potiljku pa da onda omotati oko glave u vijenac. Tri dječaka odjenula su crne hlače, košulju te su se opasali crvenim odnosno žutim pojasom. Kod jednog dječaka djelomično se razmotao pojas te ga je potrebno bolje učvrstiti. Jedan je nosio crvenu kapu, a drugi prsluk. Članovi orkestra odjenuli su čizme, *gaće* i košulju od domaćeg

platne te crni *čojeni* prsluk. Kako je isti orkestar pratio izvedbe i mlađe i starije folklorne skupine koje su izvodile murterski folklor smatram da ga je bilo potrebno odjenuti u ruho primjerenije lokalitetu. Sasvim primjeren odabir bi bio- cipele, crne hlače, košulja dalmatinskog tipa te crveni pojas.

7. Kulturno umjetničko društvo Bukovac

Starija dječja folklorna skupina

Sjela djeva pokraj mora - pjesme i plesovi otoka Murtera (praizvedba)

Starija dječja folklorna skupina izvela je također pjesme i plesova otoka Murtera. Djevojčice su odjenule haljine *carze* pravilno uglačane u vertikalne nabore te dvije korčulanske suknje s poramenicama. Potrebno je bolje uskladiti duljine sukanja među djevojčicama te pripaziti da dužina pregače ne seže ispod suknje. Kosu su lijepo počesljane no i ovdje stoji opaska o ovijanju pletenica oko glave napisana kod mlađe skupine. Kod jedne djevojčice odvezala se crvena mašna *kurdela*. Dva dječaka prezentirali su ruho sastavljeno od crnih hlača, košulje, pojasa i prsluka. Obuća, crne šlape, primjerna.

8. Kulturno umjetničko društvo Kašina

Kombinirana dječja folklorna skupina

Lepi Ivo - Dječji ivanjski običaji Podravine (praizvedba)

Mnogobrojna dječja skupina izvela nam je ivanjske običaje iz Podravine u nošnjama Koprivničkog Ivanca. Djeca su nastupila bosa, što i priliči ljetnom ivanjskom danu, no ogrtanje skoro sve djece *tibetnim* rupcima je u kontekstu same izvedbe, a onda i dobi djece, bilo nepotrebno. Uvažavajući praksu scenskog odijevanja, a s obzirom na već spomenuti kontekst izvedbe i dob izvođača siguran sam da bi izvedba bolje dočarala cijeli običaj da su djeca prezentirala samo odjevni inventar koji je pripadao djeci. Dio najstarijih djevojčica, koji je nosio cvjetne vjenčiče, preko *tibetnog rupca* odjenuo je i prsluk *kožulec* koji je, kao i *poculica*, obilježje udane žene. Svim djevojčicama, bez obzira na uzrast, bilo je potrebno pripasati pregaču. Dužine sukanja *robača* bile su među djevojčicama korektnih duljina no potrebno je još malo pripaziti prilikom usklađivanja duljina pregače *frtun* sa suknjom *rubačom* kako bi one bile podjednake duljine. Kose kod djevojčica uređene u jednu pletenicu. Članovi orkestra su također odjeveni u nošnju Koprivničkog Ivanca. Nošnje su sukladne proporcijama izvođača te su ispravno odjevene. Dio muških članova orkestra nastupio je neobrijan.

9. Kulturno umjetničko društvo Mladost, Odra

Mlađa dječja folklorna skupina

Lapa Mara kolo vodi - dječje igre, pjesme i plesovi Turopolja (praizvedba)

Djevojčice su nastupile u dvjema varijantama dječje nošnje- u haljinicama *cjelačama* te u kompletima koji su sastavljeni od košulje, suknje i crvenog pojasa. Ova druga varijanta bila bi potpuna da su kompleti sadržavali i pregačice. Kod djevojčica obučenih u *cjelače* javlja se problem što je prednji dio znatno duži od stražnjeg. Ne znam radili se o problemu u kroju ili nečem drugom no predlažem da se problem pokuša riješiti kako navedeno ne bi stvaralo slične probleme u daljnjim nastupima. S obzirom na relativno mali broj djevojčica odjevenih u drugu varijantu nošnje smatram da su suknje mogle biti bolje usklađene duljinom. Sve djevojčice su uredno začesljane u dvije pletenice na čijim krajevima su povezane crvene mašne. Pet dječaka nastupilo je u nošnjama primjerenih veličina koje su ispravno uređene za nastup. Članovi orkestra odjeveni u čizme, košulju i *gaće* od domaćeg platna te prsluk ukrašena crnim gajtanom i metalnim zakovicama.

10. Kulturno umjetničko društvo Mladost, Odra

Starija dječja folklorna skupina

Mi vam falen, Bog vam plati - jurjevski ophodi u Odri (praizvedba)

Četiri djevojčice i tri dječaka izveli su jurjevski ophod u primjerenom i ispravnom uređenom ruhu. Djevojčice su nastupile u pravilno odabranim kompletima gdje su se isticale besprijekorno uređene *rubache*. Duljine *rubaca* među djevojčicama su bile dobro usklađene. Komplet kod dječaka sastavljen je od čizama odnosno cipela, košulje i *gaća* od domaćeg platna te crnog *čojenog* prsluka. Uz cipele, umjesto crnih čarapa, bolje je koristiti bijele. Cjelokupnu izvedbu obogatili su primjereni rekviziti-barjak, košara te vrbove grančice.

11. Hrvatsko kulturno umjetničko društvo Prigorec, Markuševac

Kombinirana dječja folklorna skupina

Žuglejš ga žuglejš, Marica ti - igre, pjesme i plesovi Hrvatskog zagorja (praizvedba)

Mnogobrojna dječja skupina izvela je igre, pjesme i plesove Hrvatskog zagorja u dvjema inačicama zagorske nošnje- mlađe djevojčice nastupile su u haljinicama *čjelačama*, a starije u nošnji koja je formirana po uzoru na nošnju odraslih. Haljinice *čjelače* su među djevojčicama dobro usklađene osim pokoje nešto duže od ostatka. Samo dvije starije djevojčice su nastupile u suknji i pregači koje su bile uređene u vertikalne nabore (falde). Svjestan sam da su mogućnosti posudbe dječjih nošnji ograničene no ono što se moglo učiniti jest da sami uredite dobivene pregače i suknje u vertikalne nabore (nafaldati). Obuća kod svih dječjih uzrasta je primjerena no predlažem da obilježja modernog (etiketa ušivena u gornji rub šlape) maknete te crne elastike zamijenite bijelim pošto su djeca nastupila u bijelim čarapama. Kose svih djevojčica su uređene u jednu pletenicu na kraju koje je svezana crvena mašna. Tri plesača nastupila su u *gaćama* i košulji od domaćeg platna te crnom prsluku. Osim jednih malo predugih *gaća* ostatak ruha je bio primjerene veličine. Muški članovi orkestra su također nastupili u *gaćama* i košulji primjerenih veličina te su svoju nošnju upotpunili kožnim remenom te crnim *čojenim* prslukom. Dvije tamburašice odjenule su primjerenu zagorsku nošnju sastavljenu od visokih cipela na žniranje, haljine *janjke*, košulje *rukavaca*, pregače *frtun* te crnog prsluka. Kod jedne tamburašice nedostajale su bijele čarape.

Tomislav Brekalo

17.06.2019.